

Ivana Janečková

ředitelka montessori škol Duhovka

Respekt si získala za důslednost, s jakou u nás prosazuje laskavější, k dětem vstřícnější metody vzdělávání. To, že je švagrovou známého excentrického byznysmena, nemá potřebu zdůrazňovat. A málokdo to také ví.

➔ Irena Jirků ■ Alžběta Jungrová

Navrhl se sejit časně ráno a přesně věděla, které pražské kavárny mají otevřeno už před půl osmou. Jako většina matek má takhle prostě nastavený den. I kdyby se však Ivana Janečková nestarala o tři malé děti, neměla by to asi jinak.

Společně se svým mužem Tomášem před časem vymyslela a vybudovala montessori školy Duhovka a ty dnes určují její denní program po minutách. Na veřejnosti téměř neviditelná švagrová známého podnikatele Karla Janečka dává do tohoto velkorysého projektu rodinné miliony a všechnu svou energii. A i když se nezdárá přiznat, že nemá stále v mnoha otázkách jasno a třeba i o způsobu výchovy vlastních dětí hodně přemýšlí či nezřídka dokonce pochybuje, nemíní z tohoto alternativního vzdělávacího systému jen tak slevit. S Duhovkou právě začíná osmý školní rok.

Když se někdo rozhodne založit soukromou školu, nezřídka je to tak, že se naštval na český vzdělávací systém, protože s ním má osobně nevalné zkušenosti, a hledá zajímavější variantu pro své děti. Máte to taky tak?

Na začátku to tak úplně nebylo. Před osmi lety jsme chtěli dát nejstaršího syna do školky a neuspěli jsme. Všechny státní školky na Praze 6 byly plné. Synovi byly v březnu tři roky, mně se narodilo druhé dítě, takže pro úřady jsem byla matka v domácnosti, i když jsem částečně pracovala. Neměli jsme nárok na školu. To byl ten impulz.

Proč jste si nevyhlédli nějakou soukromou školu?

Do několika jsme se samozřejmě šli s manželem podívat. Ale byly to vždy jen cizojazyčné školky. Děti zpívaly a popisovaly koně v angličtině, ano, ve čtyřech pěti letech už slušně mluvily anglicky. Češtinu jsme nikde neslyšeli – a přišlo nám to jako hrozná škoda. Ani jsme si to nemuseli říkat, oba to víme. Nechceme, aby naše děti mluvily lépe anglicky než česky. Jsme přece oba Češi, čeština je krásná.

Tak jste to vyřešili po svém: koupili budovu, najali učitele, zašli na ministerstvo...

No... Začalo to někdy v lednu 2008, kdy nás kamarádka seznámila se starší paní, bývalou ředitelkou, již se jako jedné z mála podařilo vybudovat v Čechách státní montessori školu. Splnila si životní sen, ale po letech bojů, jež pak musela svádět s úřady, začala ztrácet elán a školství nakonec opustila. Nejprve jsme si jen povídali, pak jsme se sešli u nás doma v kuchyni a napotřetí jsme už zakládali školu. Až jsme ji v té kuchyni upekli a 8. září 2008 otevřeli. Měla deset dětí a dvě paní učitelky – jednu Češku a jednu anglicky mluvící cizinku. Školka splňovala od začátku všechny předepsané parametry, aby mohla být začleněna do rejstříku školských zařízení pod ministerstvem, to platí i o základní škole a gymnáziu, na něž postupně také došlo.

To už je kompletní vzdělávací systém pro děti od jednoho roku do devatenácti ➔

Ivana Janečková (40)

Vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Karlovy a pak působila v telekomunikačním sektoru, téměř deset let pracovala ve společnosti Nokia.

V roce 2008 se rozhodla se svým mužem, podnikatelem Tomášem Janečkem, zřídit v Praze školu podle principů Marie Montessori. Tato celosvětově proslulá lékařka a pedagožka italského původu vytvořila na začátku 20. století vzdělávací systém, jenž potlačuje dominantní postavení učitele a klade důraz na vstřícnější, důsledně individuální přístup k žákům a studentům. To je krédo i všech pražských škol Duhovka.

Tento ucelený vzdělávací systém patří dnes k nejlepším a nejprestižnějším českým školám, a to i podle hodnocení společnosti Scio. Ivana Janečková zastává funkci generální ředitelky, přičemž Duhovka Group zaměstnává celkem 120 lidí a vzdělává se zde už několik stovek dětí. Mezi nimi dva synové a dcera Ivany a Tomáše Janečkových.

let. Kolik to představuje lidí – zaměstnanců, žáků a studentů?

V celé Duhovce zaměstnáváme okolo 120 lidí. Dále spolupracujeme s řadou kolegů, jako jsou „kroužkaři“, logopedi nebo psychologové. Školka včetně jeslí má kapacitu 85 dětí, na základní školu se po rozšíření vejde až 165 dětí a na gymnáziu může v současné době studovat 260 dětí.

Kdo to celé řídí? U všech škol jste jako jednatel uvezení s manželem společně. Já řídím manžela, samozřejmě! Jsem výkonná generální ředitelka. Nicméně manžel je zase předsedou představenstva naší akciové

společnosti, která všechny ty školy zřizuje. Takže on mě vlastně z jistého pohledu také řídí, dává mi zadání... No prostě, krátce. Oba jsme zakladatelé a s Duhovkou snídáme, obědváme, večeříme.

A oba tam každé ráno chodíte do práce? Pro mě je to full time job. Manžel si odskakuje na jiné projekty, je společníkem ve své bývalé firmě, řídí rodinné finance...

Když už jsme u rodinných financí. Kolik jste do Duhovky dosud investovali? Největší investice byly do budov. Žádnou jsme nekoupili, to se nám zatím nepovedlo.

Jsme tedy v nájmu – v domech městských částí Prahy 4, 6 a 7, které jsme samozřejmě museli hodně upravit, zvelebit. Zrovna nedávno to manžel počítal – je to už víc než 100 milionů investic jenom do rekonstrukcí budov.

To se vám asi nevrátí, že?

Tyto investice se nám nikdy nevrátí.

Takže ztrátový projekt?

Ani to ne. Duhovka je neziskový projekt. Všechny peníze, jež získáme ze školního či jiným způsobem, musíme reinvestovat dovnitř, to je jasné. Neočekáváme, že se nám vrátí investice, jež bylo třeba vložit do rekonstrukce budov a do zařízení. Ale protože do toho dáváme obrovské množství energie, a nejen my, ale mnoho dalších lidí, je nezbytné, aby byl projekt i z finančního hlediska zdravý a pokryl své náklady na provoz.

To se už daří?

Částečně ano. Školka a základní škola prakticky své provozní hospodaření pokrývají. Gymnázium jsme v minulém roce přestěhovali na nové místo, na Ortenovo náměstí. Postupně otevíráme další třídy, gymnázium prochází velkou transformací. Naším cílem je dosáhnout plně provozní soběstačnosti do tří let.

Přijít s takovým rozsáhlým a na české poměry velmi alternativním projektem není asi jednoduché, a to i když vás osobně zrovna netíží finanční problémy. Co bylo nejtěžší?

Asi změnit myšlení – rodičů, pedagogů, odborné veřejnosti. Vůbec největší výzvou pak stále je najít kvalitní učitele. Vlastně nám gratulují, že máme štěstí a daří se nám to. Ale je mi jasné, že pro řadu z nich to není vůbec jednoduché. V našich třídách není učitel „jenom“ mentorem, který přijde, postaví se před tabuli, vyzkouší starou látku, odpřednáší novou látku a zase odejde. V montessori systému jsou pedagogové víc průvodci dětí po vzdělání, musí jim naslouchat, sledovat je, mluvit s nimi a reagovat na jejich potřeby de facto neustále. A když se to daří, tak je to jako v dobře fungující rodině. Děti se nebojí říct svůj názor, přitom jsou konstruktivní, dovedou přebírat zodpovědnost za sebe a své činy, zároveň jsou otevřené a kritické.

Někdo by řekl, že jsou tedy až moc svobodné a někdy poměrně drzé.

Ten proces není vždycky pro učitele příjemný. Někdy i bolí. Ale stojí za to, je to úplně jiná úroveň komunikace, jiný vztah mezi pedagogem a žákem, ve třídách to

„**Já řídím manžela, samozřejmě! Jsem ředitelka, ale on zase předseda představenstva, takže mě z jistého pohledu také řídí, dává mi zadání... S Duhovkou prostě snídáme, obědváme a večeříme.**“

funguje. Ale chápu, že tenhle způsob je pro řadu českých učitelů, zvláště těch starších, velmi obtížný, ne-li nepřijatelný. Celý život nějakým způsobem učili a teď už to nechtějí měnit. Náš ideální učitel je člověk středního věku, který má už vlastní děti a nějaký ten pátek odučený, přitom je ještě plný sil a chuti učit se nové věci, a navíc umí dobře anglicky. Takových lidí tady ale moc není. Proto máme více mladých pedagogů, často k nám přicházejí po promoci a my si je dál vzděláváme. Je to důsledek situace na českém trhu práce.

Říkáte to velmi kulantně, nicméně dovedu si představit, kolik nepříjemných situací až osobních dramát se muselo odehrát, když jste převzali základní školu a gymnázium i s pedagogickým sborem. Kolik učitelů odmítlo „změnit myšlení“ a vy jste je tedy museli propustit?

Škola hrou byla sama o sobě poměrně alternativní, takže tamní učitelé přemýšleli podobně jako my. Nicméně je pravda, že jsme na ně měli další požadavky, což každému nevyhovovalo. Nešlo ani o propouštění, ale ve finále se po několika letech pedagogický sbor z osmdesáti procent obměnil. Na gymnáziu představují původní učitelé více než polovinu, dál jdou s námi a vzdělávají se v montessori pedagogice.

Kde se vzdělávají montessori učitelé?

Na českém trhu existuje více možností, nicméně Duhovka má specifické potřeby. Máme ve svých školách řadu cizinců, vlastně každou třídu má na starosti jeden český učitel a s ním jeden anglický učitel – rodilý mluvčí. Z tohoto důvodu jsme založili vzdělávací centrum pro dospělé – Institut Duhovka. Poskytuje akreditované celosvětově uznávané výcviky s mezinárodní licencí American Montessori Society (AMS) pro učitele mateřských škol, základní školy i gymnázia.

Všechny výcviky jsou v angličtině s českým překladem a vedou je odborníci z celého světa, zejména pak z USA. Cizinci, kteří mají bakalářský titul a úspěšně absolvovali některý z našich víceletých montessori programů, mohou v USA zažádat o uznání magisterského pedagogického vzdělání. Usilujeme o to, aby i české ministerstvo školství uznalo naše výcviky jako plnohodnotné magisterské studium pro české učitele. Učitelé, kteří k nám nastupují a nemají montessori akreditaci, musí si vzdělání v našem institutu doplnit. Učitel to u nás nemá jednoduché, to připouštím.

A jaké to má u vás dítě školou povinné? Kde berete jistotu, že je pro něj montessori způsob lepší než standardní český přístup k výuce?

Přemýšlím, co je to standardní český způsob.

Tak to nazvěme „systém dril“, v němž je učitel v roli mentora, o níž jste mluvila před chvílí, a žák či student musí odvádět výkon měřitelný známkami od 1 do 5.

Mám-li vůči tomu vymezit montessori systém, začnu tím, že známky nemáme. Ale to není až tak důležité. Hlavní rozdíl asi spočívá v tom, že „náš“ systém dokáže vidět každé dítě jako jednotlivce a dát mu pozornost, jakou potřebuje. Vede ho individuálním způsobem, aby překročilo svoje limity tam, kde mu to svědčí, a zvládlo přitom i roviny, kde třeba trochu tápe. A pak ještě je rozdíl ve vnitřní motivaci. My ji nebudujeme, předpokládáme, že dítě nové věci zajímají. A tuhle touhu se v něm snažíme pokud možno nezadupat, nepotlačit, ale naopak rozvinout. Děti se naučí strašně moc, když samy chtějí.

Často se ale chtějí učit jen některé věci a jiné nesnášejí. Třeba matematiku.

INZERCE

DEMOKRACIE & VZDĚLÁNÍ

PŘIJÍTE PROZKUMAT VŠECHNY PODOBY JEJICH VZTAHU NA 19. KONFERENCI FORUM 2000

13. – 16. ZÁŘÍ 2015 | PRAHA A DALŠÍ EVROPSKÁ MĚSTA

www.forum2000.cz | #FORUM2000

SLEDUJTE ONLINE PŘENOS Z KONFERENCE NA IHNEED.CZ

IHNED.cz

ekonom

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

Jsem přesvědčena, že žádné dítě to takhle nastavené nemá. Když se jim matematika přibližuje zajímavou formou, nemohou k ní získat odpor. Samozřejmě, jisté vymezení vidíme u dětí, které k nám přicházejí ve vyšším věku. Ať to bylo v důsledku reakce na nějaké prostředí, vlivem rodiny či sourozenců, tíhnou už k jistým oborům. Ani to ale není problém. I když jsem orientovaná na malování, v rámci výtvarné výchovy je spousta prostoru, kde můžeme dojít k matematice, k logice. Dobrý učitel dokáže využít momentálního zájmu dítěte. Zadá mu třeba projekt o nějakém malíři nebo o angličtácích, přičemž mu je jasné, že v rámci toho bude žák hledat informace, vymýšlet příběhy, počítat... A tak projekt obsáhne hned několik předmětů, aniž si to dítě uvědomí.

Jak dostanete do takového projektu o angličtácích vyjmenovaná slova po „s“?

Samozřejmě jsou momenty, kdy to bez drilu nejde. Všichni se musí naučit vyjmenovaná slova zpaměti. O tom není pochyb. Ale při procvičování se už nabízí učitelůvi řada forem zajímavých i pro děti, které češtinu nemají rády.

Oficiálně stipendium dávají školy, po pravdě jsou ale stále všechny ve fázi výstavby a investic. Prostě na to nemají, žijí ze školného... Stipendia tedy platíme my, já s manželem.

Mimochodem, když jste celý projekt vymýšleli, jistě jste hledali inspiraci v zahraničí. Byli jste se třeba podívat v proslulých montessori školách ve Švýcarsku?

Hned na začátku jsme se s manželem vydali do několika škol v Americe i v Evropě, ale hlavně – po několika letech – když už jsme měli Duhovku, jsme odjeli na půl roku do Ameriky a naše děti tam šly do montessori školky a školy. Byla to čtyřicet let stará škola. Chtěli jsme porovnat svoje zkušenosti a ověřit si, že to děláme dobře. A také vyzkoušet, jestli funguje dostupnost: to znamená, že když děti vezmeme do cizí země, ale stejného způsobu vzdělávání, že to bude fungovat.

Fungovalo?

Bez potíží. Teď jsme tam po třech letech na jaře byli znova. Děti se ve škole cítily moc dobře. Způsob výuky byl velmi podobný jako u nás v Duhovce.

Takže jste přesvědčena, že jste i pro své vlastní děti zvolila nejlepší formu vzdělávání?

Určitě. Ve škole si mohou dovolit zůstat takové, jaké jsou. Mohou klást zvědavé otázky, a to i dospělým. To vidím jako důležité.

Máte tři děti. Všem třem to vyhovuje?

Klukům je deset a sedm a půl, dceři šest. Nejstarší je hodně logicky zaměřený, má rád matematiku, potřebuje řád a jasnou strukturu, a přesto ve škole miluje třeba diktáty, teď si dokonce sám občas píše vlastní příběhy. A to v první třídě sice počítal na montessori materiálech do milionu, sčítal i násobil, ale nějaká písmenka ho vůbec nebavila. Navíc nevládal jemnou motoriku, takže nepsal, ale škrábal. Myslím, že v běžné škole by už teď češtinu odepsal, zatímco v naší škole více času věnuje matematice, ale zdaleka už pro něj není tím jediným, co ho zajímá. Jeho zaujetí je více komplexní.

Montessori školy jsou tedy laskavější, vstřícnější, někteří kritikové ale připomínají, že kladou menší nároky. Vaše děti v nich stráví spoustu let, až do maturity. Nebudou mít problém se třeba prosadit při přijímacích na vysokou školu?

neukradne, ale od konfliktů jako takových izolované nejsou. Jsou vedeny k tomu, aby se jich nebály, aby jasně vyjádřily svoje potřeby a přicházely s konstruktivními návrhy na řešení.

Nicméně – už jen výše školného určuje, že jsou vaše školy elitní záležitostí. Na jedné straně to je neoddiskutovatelná výhoda, na druhé se asi nevyhnete situacím, kdy se děti poměří třeba podle toho, zda mají, či nemají nejnovější typ mobilu, ne?

Dobrá poznámka, nicméně zrovna tenhle tlak „popkultury“ je u nás skutečně velmi malý. Na základní škole jsou mobily zakázané, a co se týká oblečení, tak to děti moc neřeší. Ve školce a na základní škole často pracují s montessori materiály na zemi na koberečkách, takže je pro ně důležité především pohodlí. Systémově se také snažíme o to, aby v našich školách byly děti z různých sociálních skupin. I z tohoto důvodu u nás fungují sociální stipendia.

Kolika dětí se stipendia asi tak týkají?

Stipendium má řádově 10 % dětí ve všech našich školách.

Jak může rodina stipendium získat?

Rodiče přihlásí dítě do Duhovky, a pokud mají zájem o stipendium, vyplní dotazník, v němž se ptáme i na příjmy a výdaje. Výši stipendia schvaluje výbor pro udělování stipendií, který funguje v rámci celé Duhovky. Když jsou příjmy rodiny hodně malé, poskytujeme až devadesátiprocentní stipendium.

Na vaší základce se platí školné 16 000 měsíčně, na gymnáziu 85 000 za rok. Když si tohle přečtou na vaší webové stránce, možná řadu lidí ani nenapadne doufat ve stipendium.

Vidíte a mě překvapilo, kolik rodičů už o stipendium požádalo. Nemuseli jsme je nijak vyzývat, zájem tam od začátku byl.

Kdo za děti školné platí, když dostanou stipendium? Máte nějaký fond?

Oficiálně stipendia udělují školy, ale po pravdě, jsou všechny stále ve fázi výstavby a investic, budovy se opravují... Prostě na to teď nemají, žijí jen ze školného. Z tohoto důvodu zatím financujeme stipendia my, tedy já s manželem. Ale do budoucna na tom chceme ještě zapracovat, vymyslet způsob, aby se do procesu udělování stipendií zapojilo víc subjektů, další rodiče, externí partneři.

Máte představu, jak se to bude celé dál vyvíjet? Začalo to, když šel váš syn do školky. Teď je mu deset, čeká ho gymnázium.

„
Montessori univerzita asi už nevznikne, i když je pravda, že jsme nad ní také přemýšleli.“

Až mu bude devatenáct, založíte montessori univerzitu?

Montessori univerzita asi nevznikne, i když je pravda, že jsme nad ní už přemýšleli. Je to jen teoretická možnost. Děti v devatenácti určitě budou vědět samy, co chtějí dál dělat. Ale do té doby pro ně uděláme maximum.

Nemáte strach, že je přepadne taková ta bezradnost potomků úspěšných rodičů, kteří to za ně už všechno vyhráli?

Samozřejmě že mě tyto otázky napadají. Dennodenně. Ani já, ani manžel jsme nevyrostli v nadbytku, v dětství jsme si nemohli dělat, co jsme chtěli, a také jsme neměli, co bychom chtěli. Už jen vysvětlit dětem, jaké to bylo za komunismu, je problém. Snažíme se při jejich výchově být umírnění, do jisté míry přísní a nedat jim hned vše, po čem zatouží. Vlastně se oba za pochodu učíme, jak s tímhle vším zacházet. Jak jim vysvětlit, aby to nebylo mravoučné nebo směšné, že jsme nic nedostali zadarmo, že jsme museli hodně pracovat, že bylo období, kdy jsme žili velmi skromně...

Vysvětlujete a oni se na vás dívají, asi jako my se kdysi dívali na rodiče, když nám vyprávěli o druhé světové válce.

Přesně tak. Ale samozřejmě doufám, že to celé dokážou pochopit a srovnat se s tím. Určitě je pro mě důležité, aby měly k penězům zdravý a vyvážený vztah.

Co je to, prosím, vyvážený vztah k penězům?

Přeju si, aby naše děti braly peníze jako dar. A aby chápaly, že mít peníze znamená i mít odpovědnost za to, jak s nimi naloží. Snažíme se jim vysvětlit, že máme peníze z nějakého důvodu. Hodně jsme pracovali, ale někdy ani hodně pracovat nestačí, musíte být také – třeba i náhodou – v pravý čas na pravém místě, mít štěstí. Člověk není lepší, když má peníze. Ale když je má, může s nimi udělat spoustu dobrých věcí. Pro nás je takovou věcí Duhovka. Tohle se jim snažíme říkat a ukazovat jim to na našem vlastním způsobu života. Co si z toho vezmou? Uvidí se. Nemáme precedens, my jsme vyrůstali ve zcela odlišném prostředí. Je to metoda pokus–omyl. ●

INZERCE

Angličtina pro začátečníky
krokovou metodou s autotesty

Španělština pro pokročilé samouky
Obsahuje 2 audio CD + MP3

PRÁVĚ VYCHÁZÍ

Podporuje komplexní zvládnutí španělského jazyka.

Určeno všem, kdo mohou studiu věnovat pouze kratší časové intervaly.

VYJDE V ZÁŘÍ

Najdete u všech dobrých knihkupců a na www.leda.cz